

STAUROS

Č. 19 september/október 2020

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovíčko o SLOVE

Pri sledovaní správ, najmä pri opisoch rôznych tragických situácií občas počúvame komentáre typu: „Čo sa ešte musí stať, aby sa konečne začalo konať?“ Napríklad: „Kolko nehôd sa musí stať na nejakej ceste, aby tam znížili rýchlosť alebo začali stavať obchvat?“ Alebo dokonca: musí niekto zomrieť, aby sa niekto konečne rozhybal. Musí to zájsť až tak ďaleko? Rozhybe to až obeť či obeť na životoch? V oblasti našich bežných životov sú to veľmi trápke a ťažké výčitky.

Keď sa ale presunieme do duchovnej oblasti, dostáva táto otázka inú príchuť. Máme pred sebou kríž. Nástroj umučenia a popravy. Stal sa nástrojom popravy Božieho Syna, Ježiša Krista. A tento nástroj hroznej popravy sa stal nástrojom našej záchranu. Prečo? Prečo práve takto? Je Kríž Ježiša Krista odpoveďou Boha na otázku: Čo sa ešte musí stať, aby sa veci pohli, aby sa stratený raj znova otvoril? Táto predstava je prítomná v dejinách cirkvi, ba niekde aj doteraz. Už sme sa viackrát zamýšľali nad tým, v čom je problém tejto predstavy. Problém je vo výsledku, ktorým je nesprávny, nedostatočný obraz Boha.

Podme poporiadku. Vieme, že v dejinách cirkvi sa kládli rôzne akcenty pri pohľade na Boha. V kresťanskom staroveku prevládala pohľad na Krista ako víťaza nad hriechom a smrťou. Toto bolo v centre. On necháva svojich prívržencov mať účasť na jeho víťazstve. V stredoveku sa pozornosť presúva z Víťaza na Ukrižovaného. Z víťaza sa fokus prenáša na muža bolesti, obetného baránka, zmierej obety za hriechy – cez neho je svet znova prijatý do odpustenia a Božej priazne. A v novoveku zasa prevláda obraz Krista Učiteľa – ktorý učí človeka, ako žiť vydarený život. Na túto otázku sa snaží dať odpoveď morálka. Problém teda vyvrcholil v stredoveku.

Za všetkých treba spomenúť meno a diela sv. Anzelma z Canterbury (anglický biskup, † 1109). Práve on ovplyvnil západnú teológiu na dlhé storočia. Jeho centrálnou myšlienkou je idea „zadosťučinenia“. Ide v nej o to, že Kristus svojou smrťou učinil zadosť. Jeho život bol zmiernou obetou za urážku Boha. Túto zmiernu obeť totiž nemohol priniesť konečný a slabý človek, lebo Boh je nekonečný a je aj nekonečne urazený neposlušnosťou človeka. Toto spôsobil už prvý pád do hriechu v raji. Čo teraz? Kto to vyrieši? Môže to urobiť len Boh, lebo človek toho nie je schopný. Lenže Boh nezhrešil, Boh sa neodtrhol od človeka. To predsa urobil

človek. A na tomto mieste dáva Anzelm odpoveď na otázku – „Cur Deus homo? Prečo sa Boh stal človekom?“ Lebo toto bola jediná možná zmierna obeta. Obeta Boha a človeka v jednej Osobe.

Čo nám ale z toho vyjde na konci? Kam sa až dostaneme? Výsledkom je takmer až démonické skreslenie obrazu Boha. Na konci takejto predstavy je Boh Otec, ktorý tu stojí ako strašný právnik. Boh Otec, ktorý trvá na tom, že sa musí udiat' hrozná poprava, aby už nebol urazený? Na konci stoja proti sebe Boh Stvoriteľ a Boh vykupiteľ. Prvý je hrozný, druhý milosrdný. Okrem schizofrenického výsledku, je toto zmýšľanie i otázka mnohých náboženstiev: „Ako si uzmierniť rozhnevané božstvo? Aká obeta by zmiernila jeho hnev? Azda ľudská? Koľko ľudí? Takéto zmýšľanie je ale kresťanstvu cudzie. Kríž nie je obetou, ktorú ľudstvo ponúka rozhnevanému Bohu, aby sa konečne prestal hnevať. Nie. Kríž nie je o hneve, ale o láske. Čo je kríž? Je vrcholným zjavením. A to hneď dvojakým. Zjavuje Boha i človeka. Na kríži Pána Ježiša vrholí zjavenie toho, kto je Boh a kto je človek. Slová Pontského Piláta smerom k Ježišovi Kristovi – *Hľa, človek* – môžeme pochopiť aj týmto spôsobom: „*Pozri sa, človeče, kam až dokážeš zájsť. Chceš zabiť Boha. Chceš ho zabiť svojím hriechom.*“ Toto je zjavenie človeka na kríži. Je to zjavenie mojej nenávisti voči Spravodlivému. Už filozof Platón si 400 rokov pred príchodom Krista na svet kladie otázku: „Ako by asi dopadol naozaj spravodlivý človek?“ A nakoniec prichádza k záveru, že by nakoniec určite veľmi trpel a bol ukrižovaný. Toto je záver filozofického myslenia štyri storočia predtým, ako sa to naozaj stalo. Toto som ja, človek. Spravodlivý mi vadí, ruší ma. Potrebujem nespravodlivého, aby som si ospravedlnil svoje nedostatky. Potrebujem iného slabého, aby som dokázal zničiť svoju slabosť. Ale toto nie je cesta. Preto kríž Ježiša Krista je zjavením Božieho riešenia. Je vrcholným zjavením jeho lásky, ktorá je mocnejšia ako všetky ľudské (moje) slabosti dohromady.

Keď sme teda slávili odpustovú slávnosť sviatku *Pozdvihnutia, či Povýšenia sv. Kríža*, môžeme ju vnímať práve takto. Ako radostnú udalosť. Historicky to bola radosť veriacich, ktorí našli Kristov Kríž pri stavbe chrámu. A po jeho nájdení ho patriarcha Makarios pozdvihol, aby ho videli všetci. To je história sviatku. Ale ako môžeme tento sviatok aktualizovať na dnešnú dobu, na dnešný deň? Názov sviatku Povýšenie sv. Kríža ukrýva aj iný význam. Môžeme ho sláviť tak, že Kríž Ježiša Krista chce byť aj mojím povýšením. - povýšením do života Presvätej Trojice.

Pri tragických udalostiach sa pýtame, čo sa ešte musí stať, aby sa veci pohli a niečo sa zmenilo. Túto otázku nám Boh kladie Krížom svojho Syna: „Na čo ešte čakáš? Aký dôkaz ešte potrebujem, aby som sa pohol smerom k Nemu?“ Ktosi povedal, že Kristus na kríži je priklincovaný v tvare otvoreného náručia. Problém je, že všemohúci Boh ma „nemôže“ objasniť na diaľku. Potrebuje moje „áno“.

NOVÝ ARCHIDIAKON NAŠEJ EPARCHIE

Na sviatok Povýšenia úctyhodného a vznešeného Kríža nad celým svetom, 14. septembra 2020 ustanovil vladyka Peter (Rusnák) diakona Michala Vadrnu za archidiakona. Obrad sa konal pri slávení archijerejskej liturgie pred malým vchodom.

Michal Vadrna pochádza z východného Slovenska, z farnosti Ľubica (Kežmarok). Teologické štúdiá a duchovnú formáciu absolvoval v Prešove, na Gréckokatolíckej teologickej fakulte a v Kňazskom seminári bl. Pavla Petra Gojdiča. Na diakona ho rukopoložil vladyka Peter minulý rok, 25. mája 2019. Diakon je prvým stupňom posvätného stavu. Michal Vadrna je ženatý a má tri deti.

V dejinách Cirkvi bol archidiakonom napr. sv. Štefan prvomučeník, ako to uvádza náš liturgický kalendár. Úlohou archidiakona, ktorý stojí na čele diakonov, je posluhovať pri bohoslužbách, predovšetkým tých, ktoré vedie biskup. Ak je potreba, plní aj úlohu ceremonára pri archijerejskej liturgii a usmerňuje spoluslužbiacich kňazov.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 21. – 27. 9. 2020

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Piatok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) * <i>na úmysel darcov</i>
Sobota	17:00 Sv. liturgia (slovenská), následne <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	Sedemnásť po Päťdesiatnici, Pred Povýšením, 8. hlas
	8:00 Utieren (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	12:00 Sv. liturgia (slovenská)
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>večiereň</i> (slovenská)

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 28. 9. – 4. 10. 2020

Pondelok	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Sv. liturgia (slovenská)
Streda	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>veľká večiereň s lítiou</i>
Štvrtok	PRESVÄTÁ BOHORODIČKA OCHRANKYŇA
	7:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>myrovanie</i>
	17:00 Sv. liturgia (slovenská), <i>myrovanie</i>
Piatok	7:00 Sv. liturgia (slovenská)
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
Sobota	17:00 Sv. liturgia, následne: <i>veľká večiereň</i>
Nedeľa	Osemnásť po Päťdesiatnici, 1. hlas.
	8:00 Utieren (cirkevnoslovanská)
	9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská)
	10:30 Sv. liturgia (slovenská)
	17:00 Sv. liturgia v <i>Malackách</i>
	17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>večiereň</i> (slovenská)

OZNAMUJEME

- Keďže sa náš chrám aktuálne nachádza v "červenej zóne" pandemickej situácie, platia pre návštevníkov bohoslužieb opäť sprísnené predpisy. Okrem doterajších hygienických opatrení je znova povinné "šachovnicové sedenie" v chráme. Pre orientáciu sme miesta v chrámových laviciach označili bielymi nálepkami. „Šachovnicové sedenie“ samozrejme neplatí pre členov jednej rodiny. Prosíme Vás, aby ste pri obsadzovaní miest ako aj pri státi a sv. prijímaní dodržiavali potrebné odstupy. Okrem sv. liturgií o 9. 00 h. a o 10. 30 h. slávime v nedeľu naďalej aj sv. liturgiu o 12.00 v slovenskom jazyku a o 17.00 v cirkevnej slovančine. Prosíme, aby ste najmä v tomto čase využívali túto ponuku.
- Vo štvrtok, **1. 10. 20** slávime odporúčaný sviatok **Presvätej Bohorodičky Ochrankyne (Pokrov)**. Preto bude deň pred sviatkom veľká večiereň aj s lítiou a požehnaním chlebov. V deň sviatku bude pri obidvoch sv. liturgiách – ráno o 7.00 a večer o 17.00 myrovanie.
- **Piatok, 2. 10. 20** je **prvým piatkom** v mesiaci, a teda príležitosťou prijať odpustenie vo sviatosti zmierenia. V tento deň budú *dve sv. liturgie* – jedna o 7.00 h. a druhá o 17. 00 h, pričom bude v chráme počas celého dňa možnosť prísť k sv. spovedi.
- V **nedeľu, 4. 10. 20** budeme o 17. 00 h. znova sláviť sv. liturgiu v rímskokatolíckom chráme Najsvätejšej Trojice v Malackách. Srdečne pozývame.
- Prosíme rodičov detí, ktoré chcú po prvý krát prísť k sv. spovedi, aby svoj záujem nahlásili do 30. 9. 2020 na kontakty farského úradu.
- Pozývame vysokoškolskú a pracujúcu mládež na pravidelné stretnutia v utorky, po sv. liturgii. Stretnutia vedie o. Andrej Škoviera. Stretnutia pre vysokoškolskú mládež budú okrem toho prebiehať aj v UPC Mlynská dolina po oficiálnom zahájení zimného semestra.
- Prosíme záujemcov o „katechézy Dobrého pastiera“ určené pre deti vo veku od 3 do 6 rokov, aby sa prihlásili do konca septembra 2020.
- Nepretržite ponúkame tiež možnosť prípravy dospelých pred prijatím iniciačných sviatostí – sv. krstu, myropomazania a eucharistie.
- Sv. tajomstvo manželstva chcú prijať: *Tomáš Huszár a Jana Zelmanová*. Ak by niekto vedel o kánonickej prekážke k uzavretiu manželstva, je povinný to oznámiť cirkvi. Zároveň zahrňme tento pár do svojich modlitieb.

ĎAKUJEME

- Pri minulotýždňovej zbierke na Boží hrob sme prispeli sumou 740 €, ktorou sme podporili pôsobenie kresťanov vo Svätej zemi. Srdečne ďakujeme za Vašu podporu.
 - Bohu známa rodina darovala na podporu farnosti 100 €. Vyslovujeme vdáčné „Pán Boh odmeň!“!
 - Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. Mockovej a Mojžešovej (12. 9. 20) a rod. Buraľovej a Pokornej (19. 9. 20)
 - 26. 9. 20 upratuje rod. Krajňáková a Telepčáková.
 - 3. 10. 20 upratuje rod. Semberová a Vavříková.
- Ďakujeme za Vašu službu!

BLAHOŽELÁME

- V nedeľu, 20. 9. 2020 vysvätil vladyka Peter Rusnák v našom chráme novokňaza bratislavskej eparchie *Lukáša Homolu*, ktorý momentálne študuje v nemeckom Eichstätt a je členom tamojšieho Collegia Orientale, združujúceho východných kresťanov z celého sveta. Novokňazovi Lukášovi vyprosujeme Božie požehnanie na *mnohaja i blahaja lita!*

KONTAKT

V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0911/400 845,

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, tel.: 0903/946 717